

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1999-2000

9 december 1999

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ECONOMIE, LANDBOUW,
WERKGELEGENHEID EN TOERISME

Vraag om uitleg van de heer Jan Laurys tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media, over de invulling van de programma's voor doelstelling 2-gebieden in Vlaanderen

Commissie voor Economie, Landbouw, Werkgelegenheid en Toerisme

Donderdag 9 december 1999

VOORZITTER : De heer André-Emiel Bogaert

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 10.03 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Jan Laurys tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media, over de invulling van de programma's voor doelstelling 2-gebieden in Vlaanderen

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Laurys tot de heer Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media, over de invulling van de programma's voor doelstelling 2-gebieden in Vlaanderen.

De heer Laurys heeft het woord.

De heer Jan Laurys : Mijnheer de minister, zoals bekend is het Europees structuurbeleid 2000-2006 in vergelijking met het voorbije steunbeleid grondig gewijzigd. Zo werd het aantal doelstellingen herleid tot drie en werden de criteria om regio's en gebieden aan deze doelstellingen toe te wijzen, veel strenger. België heeft nu geen enkel gebied meer in doelstelling 1, hoewel Henegouwen nog wel kan genieten van een phasing out.

Voor doelstelling 2 heeft de Vlaamse regering voorstellen van zones ingediend bij de Europese Commissie. Die voorstellen sluiten nauw aan bij de SERV-voorstellen. Verwacht wordt dat de Europese Commissie zich daar eerstdaags over zal uitspreken.

Voor doelstelling 3 werd via de Vesoc-werkgroep een enkelvoudig programmeringsdocument ingediend met een overzicht van de acties die met doelstelling 3-middelen kunnen worden ondernomen. Men kan dus stellen dat de Vlaamse regering haar huiswerk voor doelstelling 3 af heeft.

Voor de nieuwe doelstelling 2 en voor de phasing out van de voormalige doelstelling 2- en 5b-zones dient echter nog heel wat werk te worden geleverd. Het volstaat immers niet dat die gebieden afgebakend zijn. Neen, er dient ook ruime aandacht te worden besteed aan de programma's die zullen worden voorgesteld en aan de wijze waarop de middelen zullen worden beheerd.

Misschien is mijn vraag om uitleg een tikkeltje achterhaald, want ik heb vernomen dat de minister-president een concreet voorstel heeft geformuleerd om de provincies een belangrijke rol toe te kennen bij het beheer van de middelen en de keuze van de programma's. Hij zou ook voorzien in een soort monitoringcomité.

Ik wens erop te wijzen dat als de beslissingen op provinciaal niveau worden genomen, bepaalde problemen wel eens over het hoofd kunnen worden gezien. Ik denk daarbij bijvoorbeeld aan de provincie Antwerpen waarin in het kader van doelstelling 2 drie gemeenten zijn erkend. Zou het dan niet beter zijn dit dan aan het lokale echelon over te laten vermits niet de hele provincie daarbij betrokken is ?

Toch had ik de minister de volgende concrete vragen willen stellen. Kan hij ons nu reeds duidelijk maken op welke manier hij de indiening van de programma's in het kader van doelstelling 2 zal aanpakken ? Zullen de sociale partners worden betrokken bij de indiening en de selectie van die programma's ? Zullen ook de regionale sociale partners daar een rol in kunnen vervullen ? Op welke manier zullen de andere levende krachten uit de regio bij de ontwikkeling van de programma's worden betrokken ? En is hier ook geen rol weggelegd voor het streekplatform waarin de levende krachten van de regio vertegenwoordigd zijn ?

De voorzitter : De heer De Cock heeft het woord.

De heer Frans De Cock : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik zou toch nog even de aandacht willen vestigen op de doelstelling 2-gebieden in de Antwerpse Kempen waarin inderdaad drie gemeenten in aanmerking zijn genomen, met name Mol, Balen en Dessel. In het kader van de phasing out komen daar nog een tiental gemeenten bij uit het arrondissement Turnhout.

Het streekplatform Kempen vraagt voor ons arrondissement een coherente voortzetting van dat ondersteuningsbeleid met de bedoeling de bestaande structuren zo goed mogelijk te behouden. Ook ik heb vernomen dat dienaangaande aan de provinciebesturen een belangrijke rol zou worden toebedeeld. Ik zou er ook willen op aandringen er de lokale actoren bij te betrekken, vermits zij in het kader van het streekcharter reeds heel wat voorbereidend werk hebben geleverd. Ik wil dan ook vragen voor al die gemeenten samen één programmeringsdocument op te stellen met twee budgetluiken : een voor de echte doelstelling 2-gemeenten en een voor de zogenaamde phasing-out-gemeenten. Binnen het managementscomité moet er een duidelijke inbreng zijn van lokale actoren, bijvoorbeeld van het streekplatform. Voor onze regio, en in het bijzonder voor de regio Mol-Balen-Dessel die de laatste tijd wordt getroffen door een aantal sociaal-economische problemen, moet een bijkomende lokale toets worden gegeven aan de invulling van het programma. Ik sluit me in dat opzicht aan bij de heer Laurys.

De voorzitter : De heer Moreau heeft het woord.

De heer André Moreau : Ik sluit me aan bij de vorige sprekers. Bovendien wil ik beklemtonen dat de gemeentebesturen maximaal moeten worden betrokken bij deze materie. Ik denk daarbij aan het verkavelingsbeleid waarbij de gemeenten als vijfde wiel aan de wagen worden betrokken. Dat mag hier niet het geval zijn.

De voorzitter : Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen : Mijnheer de voorzitter, collega's, voor ik een antwoord geef op de meer gedetailleerde vragen, wil ik deze problematiek even schetsen.

Via het doelstelling 2-programma van de Europese Commissie wil men middelen ter beschikking stellen aan reconversiegebieden. Sinds Agenda 2000 streeft Europa naar een meer resultaatgerichte besteding van de middelen. Ook in Vlaanderen werden we in het verleden geconfronteerd met zo een

probleem. Als minister van Economie wil ik er dan ook op toezien dat de middelen zo efficiënt mogelijk worden besteed. Deze middelen moeten een hefboomfunctie krijgen voor de hele regio.

De Europese Commissie heeft de middelen voor de doelstelling 2-structuurfondsen hervormd, wat heeft geleid tot een daling van het bevolkingsplafond van 25 naar 18 percent. Voor België betekent dit een daling van het bevolkingscontingent van 1.903.000 naar 1.269.000 inwoners, of een daling met een derde. Van het Belgisch contingent heeft de Europese Commissie slechts een aandeel van 493.000 inwoners aan Vlaanderen toegekend. Omgerekend naar middelen is aan België een krediet toegekend van 383 miljoen euro voor de programmeringsperiode 2000-2006. Van dit bedrag gaat 148 miljoen euro naar Vlaanderen. In vergelijking met de vorige programmeringsperiode heeft voor Vlaanderen een afslanking plaatsgevonden van bijna 50 percent. Dit betekent natuurlijk ook dat het in Vlaanderen veel beter gaat.

Er moeten ook nog een aantal andere parameters worden vermeld. Zo is in deze programmeringsperiode ook de deelname gemeld van het Brussels Gewest. Daardoor wordt 145.000 inwoners van het Belgisch bevolkingscontingent aan dit gewest toegewezen.

De tweede reden voor deze inlevering is de verdeling van het bevolkingscontingent over de lidstaten en de regio's. Daarbij wordt het NUTS III-niveau of het arrondissementniveau als uitgangspunt genomen. Bij ons komt dat overeen met het arrondissementeel niveau. Het probleem is dat volgens de gegevens van Eurostat geen enkel Vlaams arrondissement voldoet aan de criteria van doelstelling 2, terwijl bijvoorbeeld de Waalse arrondissementen Philippeville en Dinant volledig in aanmerking komen. Dit heeft ertoe geleid dat de indicatieve verdeling van de Europese Commissie over de deelstaten duidelijk in het voordeel van het Waals Gewest was.

Een eerste positieve vaststelling is de gunstige socio-economische situatie van Vlaanderen. Volgens arrondissementele gemiddelden voldoet immers geen enkele Vlaamse regio aan de Europese reconversiedefinitie. Een verdere analyse op gemeentelijk niveau brengt echter een versnipperde problematiek in beeld. Dubbel zoveel gemeenten voldoen aan de Europese criteria voor doelstelling 2, doch kunnen niet worden geselecteerd omwille van het bevolkingsplafond en hun geïsoleerde positie. De maatregelen voor doelstelling 2-gebieden zijn dus een minimale aanpak van de Vlaamse re-

Van Mechelen

conversieproblematiek. Hiernaast zijn de afbakening van bijkomende ontwikkelingszones, de toepassing van horizontale maatregelen en het ondersteunen van lokale initiatieven minstens even belangrijk.

Rekening houdend met het opgelegde bevolkingsplafond, de geografische concentratie en de strikte definiëring door Europa, heeft de Vlaamse regering gebieden geselecteerd op het niveau van deelgemeenten en buurten. Hierbij is een evenwicht gevonden tussen de selectie van industriële, landelijke en stedelijke reconversiegebieden. Voor het industriegebied in reconversie is een zone van 208.924 inwoners geselecteerd, voor de plattelandsgebieden een zone van 99.829 inwoners. Het stedelijk gebied telt 89.323 inwoners en het geselecteerde kustvisserijgebied 83.686 inwoners. Daarmee komt ons Vlaamse aandeel op circa 493.000 inwoners in het globale Belgische aanbod van circa 1,2 miljoen.

Concreet draagt de regering op voorstel van de minister-president de vier hierna omschreven gebieden voor als doelstelling 2-zones.

Wat de industriegebieden betreft, selecteert de Vlaamse regering een aaneengesloten industriegebied dat zich hoofdzakelijk in de provincie Limburg situeert, met een uitloper naar de provincie Antwerpen. Het betreft de industriële knooppunten van de Limburgse gemeenten in omschakeling, met name Lommel, Houthalen-Helchteren, Dilsen-Stokkem, Maasmechelen, Ham, Beringen, Heusden-Zolder, Genk en Diepenbeek, alsook de tweede cluster die bestaat uit de gemeenten Mol, Balen en Dessel van de Antwerpse Kempen, aansluitend op de Limburgse reconversiegemeenten.

Naast de industriegebieden hebben we dus ook een plattelandszone aangeduid. Wat de plattelandszones betreft, concentreert men zich in Limburg niet alleen op de bipool Hasselt-Genk. Ook het landelijk gebied van Zuid-Limburg, bestaande uit Tongeren, Herstappe, Borgloon, Kortesseem, Hoeselt, Bilzen, Sint-Truiden en Voeren, voldoet aan de Europese criteria van een dubbel zo grote landbouwwerkgelegenheid dan het communautaire gemiddelde, van een dalende bevolking of van een significant hoge werkloosheidsgraad. De industriële kernen van Tongeren en Sint-Truiden zijn als structuurondersteunend geselecteerd als economische dragers voor de landelijke gemeenten.

Wat het stedelijk gebied betreft, hebben we in Antwerpen en Gent een aantal kansarme buurten geselecteerd die scoren op 5 van de 7 criteria van de Kansarmoedeatlas zoals bijvoorbeeld hoge criminaliteits- en werkloosheidscijfers.

Tot slot hebben we nog het kustvisserijgebied. Door de beperkte economische dynamiek in de kustregio en het belang van de bezoldigde tewerkstelling van de visserijsector in een aantal kustgemeenten, is de volgende selectie gemaakt : de kustvisserijkernen Nieuwpoort en Zeebrugge, delen van de kustvisserijkern Oostende, delen van Knokke-Heist en De Haan en delen van gemeenten als verbindinggebied. Gemeenten die de vorige keer een erkenning hadden en nu niet meer voldoen aan de criteria zoals Turnhout, kunnen rekenen op een phasing outregeling die nog kan doorlopen tot 2005.

Binnen de Vlaamse regering is het minister-president Dewael die de zaak van de doelstelling 2-gebieden coördineert. Hij heeft in het verleden al geantwoord op een aantal mondelinge vragen terzake.

– *De heer Johan Weyts treedt als voorzitter op.*

Wat de concrete invulling betreft, zijn de voorstellen van de Vlaamse regering inzake de afbakening van de doelstelling 2-gebieden aanvaard door de Europese Commissie. De officiële goedkeuring via het Publicatieblad wordt verwacht in de loop van de maand december. Dit betekent dat de programma's bij de Europese Unie moeten zijn ingediend tegen april 2000, dus 4 maanden na de publicatie in het Publicatieblad. Minister-president Patrick Dewael die verantwoordelijk is voor de Europese Aangelegenheden, zal op korte termijn aan de aangewezen instanties de opdracht geven om voor alle gebieden, zowel voor de doelstelling 2- als voor de phasing outgebieden, programma's op te stellen binnen het vastgestelde tijdschema.

Conform de richtlijnen van de Europese Commissie met betrekking tot het partnerschap moet over de opstelling van deze programma's overleg worden gepleegd met alle betrokken partners, onder meer de subregionale en lokale autoriteiten en de economische en sociale partners. De verantwoordelijken voor de opstelling van deze programma's zullen uitdrukkelijk worden gewezen op deze Europese richtlijn. Ze zullen de opdracht krijgen om een zo breed mogelijk overleg- en consultatieverslag te organiseren met de bovenvermelde en andere relevante instanties die kunnen bijdragen tot de sociaal-economische ontwikkeling in de regio.

Van Mechelen

Ook de streekplatformen kunnen hierbij een rol spelen.

Conform het regeerakkoord, hebben we op 3 december beslist dat we ook in deze aangelegenheid het primaat van de politiek moeten bekrachtigen. Daarbij worden de drie verschillende niveaus erkend : de Vlaamse regering, de provinciebesturen en de gemeenten of stedelijke autoriteiten. De programma's moeten worden opgesteld en gecoördineerd door de provinciebesturen. De bestendige deputatie speelt daarin een belangrijke rol. Daarbij moet rekening worden gehouden met de bestaande structuren uit het verleden. Zo zijn in Zuid-Limburg reeds gesprekken aan de gang met het streekplatform Haspengouw om een concrete invulling te geven van dat landelijke gebied.

Wat bijvoorbeeld Gent en Antwerpen betreft, weet ik dat het logisch zal zijn dat het leeuwendeel voor de invulling van het programma bij de stad zelf zal liggen. Voor Mol-Dessel-Balen werd de afspraak gemaakt om contact op te nemen met zowel het IOK als met de streekplatformen met de bedoeling een maximale rapportering te realiseren.

Het zou mijns inziens ook wijs zijn indien uiteindelijk ook aan de provincieraad een rapportering zou gebeuren met het oog op het bereiken van een zo ruim mogelijk maatschappelijk draagvlak en om ook de politieke actoren maximaal in deze materie te responsabiliseren.

Op het niveau van het gewest hebben we beslist een Vlaams monitoringcomité op te richten. Dit kan grosso modo worden omschreven als een comité van toezicht dat zal waken over de inhoud van de programma's en dat zal nakijken of deze wel aan de doelstellingen beantwoorden. Het is de bedoeling dat de minister-president dit comité nog voor 25 december installeert en zijn eerste taak zal bestaan uit een opvolging van de richtnota die aan de provinciale managementcomités werd toegevoerd.

Zoals reeds eerder gezegd, is het ook de bedoeling de economische finaliteit te verstevigen. Maar aangezien ook landbouw, toerisme, stedelijk beleid, opleiding en dergelijke meer in doelstelling 2 aan bod moeten komen, is het evident dat uiteindelijk alle leden van de Vlaamse regering deel zullen uitmaken van dit comité.

Het is ook de bedoeling de nieuwe structuur door te trekken voor toezicht op andere programma's,

waaronder bijvoorbeeld Leader, Urban en Interreg en de plattelandsverordening waaraan thans de laatste hand wordt gelegd. Dit zal een volledige stroomlijning mogelijk maken van het subregionaal beleid en dus ook tot optimale interacties kunnen leiden.

Voor alle duidelijkheid nog dit : ikzelf zal deel uitmaken van het monitoringcomité, maar de minister-president zal instaan voor de algemene leiding en het toezicht.

De voorzitter : De heer Laurys heeft het woord.

De heer Jan Laurys : Ik ben verheugd om het antwoord van de minister, vooral omdat ik bij het diagonaal overlopen van de tekst van het voorstel van de minister-president bekommerd was om de vrijblijvendheid van de betrokkenheid van de regionale en subregionale economische actoren bij het voorstellen en uitwerken van de programma's.

Ik maak me ook wat zorgen om het nieuw managementcomité van de steden omdat de sociale partners daar niet onmiddellijk bij betrokken zijn. In de twee andere instellingen kregen zij wel een adviserende rol toebedeeld en dat is dan wel een stap vooruit.

Ik had trouwens nog willen vragen of er reeds concrete beslissingen genomen zijn met betrekking tot de ontwikkelingsgebieden.

Minister Dirk Van Mechelen : Dit wordt voor het eerst besproken op de ministerraad van nu vrijdag en ik kan u verzekeren dat dit dossier reeds heel ver gevorderd is.

Ik denk dat daarbij een goed evenwicht is gevonden tussen de verschillende doelstellingsgebieden. U mag bijvoorbeeld ook niet vergeten dat de zwaar getroffen gemeenten Mol, Dessel en Balen er opnieuw in opgenomen zijn. Er is nu ook een cluster in Limburg en ook een groot deel zal naar de regio Zuid-West-Vlaanderen gaan.

De voorzitter : De heer Schepens heeft het woord.

De heer Cis Schepens : Ik hoor u graag zeggen dat u de provincie erbij zult betrekken zodat alle politieke verantwoordelijken worden geresponsabiliseerd. Wanneer u echter zegt dat u voor de Kempen regio, de IOK en de streekplatformen erbij wilt betrekken, dan stel ik me toch vragen bij de responsabilisering van de politieke verantwoordelijken in het geval van de IOK. Wat de streekplatfor-

Schepens

men betreft, doe ik voorlopig geen uitspraak omdat iedereen daarbij is betrokken.

Minister Dirk Van Mechelen : Het is het provinciaal managementscomité waar het primaat van de politiek zal domineren. Dat is de bedoeling van deze beslissing, conform het regeerakkoord. Dergelijke beslissingen moeten worden genomen door politieke mandatarissen die democratisch zijn verkozen. De vertegenwoordigers van de regio, de provincie en de gemeente zullen het eindoordeel vellen. Daarbij zullen ze een beroep doen op de bestaande structuren. Vorige week vrijdag ontmoette ik voor het eerst de voorzitters en bestuurders van de streekplatformen. We hebben een eerste gedachtewisseling gehouden over wie wat doet, maar er moet ook een dynamiek worden ontwikkeld van onder naar boven die de toets van de politieke besluitvorming kan doorstaan.

Uit de programma's van de vorige doelstelling 2-gebieden bleek dat men op sommige momenten alle creativiteit heeft aangewend om de middelen een bestemming te geven. Wanneer we voor de volgende 6 jaar kunnen beschikken over 6 miljard frank voor Vlaanderen, moeten we proberen deze zo gericht mogelijk in te zetten zodat ze als hefboom kunnen dienen voor heel de regio. Ik voel me niet geroepen om alle Vlaamse crèches te subsidiëren voor een project dat 'het dynamiseren van de participatie van de vrouw aan het arbeidsproces' wordt genoemd. De vraag is of dit de bedoeling is van dit soort middelen.

De voorzitter : De heer Schepens heeft het woord.

De heer Cis Schepens : Is het voor Limburg, dat aansluit op dat gebied, mogelijk de vooropgestelde middelen samen te brengen ? Zowel Balen als Lommel hebben te kampen met nogal verontreinigde gronden. Wanneer deze gronden kunnen worden gezuiverd – en dit blijkt mogelijk volgens de laatste VITO-studies –, kunnen deze middelen dan ook daarvoor worden aangewend ?

De voorzitter : De heer De Cock heeft het woord.

De heer Frans De Cock : Ik wil nog drie korte opmerkingen formuleren. Ik heb vernomen dat het monitoringcomité wordt geïnstalleerd voor Kerstmis. Wanneer gebeurt dit voor het managementscomité ?

Wat het streekplatform voor de Kempen betreft, liggen vrij concrete voorstellen op tafel die niet

meer zullen handelen over kleinigheden maar bijvoorbeeld over de sanering van bedrijventerreinen. De vraag van het streekplatform is of heel het pakket aan middelen waarin voor Mol-Balen-Dessel is voorzien, aan één project kan worden toegewezen, zoals de sanering van die gronden.

Ik laat dan nog in het midden of dat samen met Limburg moet gebeuren.

En wat de ontwikkelingsgebieden betreft, is er nog de vraag vanuit het arrondissement Turnhout om alle of een deel van de gemeenten die zich nog in de phasing out van doelstelling 2 bevinden, voortsnog als ontwikkelingsgebieden in aanmerking te blijven nemen om hen aldus de kans te geven aanspraak te maken op bijkomende middelen in het kader van de regionale expansiesteun.

De voorzitter : De heer Laurys heeft het woord.

De heer Jan Laurys : Stelt het feit dat voor Europa de toetsing gebeurt aan de hand van de nationale gemiddelden geen probleem voor die afbakening ?

Minister Dirk Van Mechelen : Het moet inderdaad en uiteraard de bedoeling zijn grote projecten te kiezen. Dat geniet trouwens ook onze voorkeur.

Ten tweede wens ik te herhalen dat het monitoringcomité inderdaad voor 25 december, dus voor Kerstmis, geïnstalleerd zal zijn.

Ten derde is het de bedoeling een soort van rondzendbrief of richtnota voor te bereiden ter attentie van de provinciale autoriteiten met de bedoeling zo snel mogelijk over te gaan tot de oprichting van de provinciale managementcomités die onmiddellijk aan de slag zouden moeten kunnen gaan.

De ontwikkelingsgebieden vormen een dossier dat technisch bijzonder ingewikkeld is. Helaas heb ik die documenten hier niet bij de hand, maar ik kan u wel verzekeren dat we een bijzondere inspanning hebben geleverd om ook Mol-Balen-Dessel daar opnieuw in te krijgen, want die gemeenten dreigden op een bepaald moment uit de boot te vallen. Daartegenover staat dat gemeenten zoals Tongeren niet in de ontwikkelingszone zitten, maar wel opgenomen zijn in de plattelandszone in het kader van doelstelling 2. Dikwijls hangt een en ander af van het referentiejaar dat wordt gehanteerd. Ook de werkloosheid is een zeer belangrijke parameter. Zo heeft Tongeren wel een flinke klap gekregen met de sluiting van Nova, maar zij zijn erin geslaagd die klap gedeeltelijk te boven te komen door het aan-

Van Mechelen

trekken van nieuwe bedrijven. Dit geldt ook voor bijvoorbeeld Turnhout en Genk.

Soms moeten keuzes worden gemaakt. Ter illustratie neem ik opnieuw het voorbeeld van Genk dat we toch moeilijk in zijn geheel in doelstelling 2 konden opnemen. Daar is een veel te hoog bevolkingsaantal aan verbonden. Vandaar ons verzoek aan de Europese Commissie om te mogen werken met een soort industrieel deelgemeentennetwerk. Dit maakt het mogelijk het bevolkingsaantal tot kleinere blokken te reduceren.

De voorzitter : De heer Laurys heeft het woord.

De heer Jan Laurys : Is Bilzen in een ontwikkelingsgebied opgenomen ?

Minister Dirk Van Mechelen : Indien ik me niet vergis, is dat voor de gemeente Bilzen niet het geval. Munsterbilzen zou echter wel aan de voorwaarden voldoen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 10.38 uur.*
